



LIKKUTEI TORAH • PARSHAS TAZRIA • MAAMAR 6

בגמרא דב"מ פרק הפועלים קא מפלגי במתיבתא דרקיע...

In the Gemara, Bava Metzia, chapter
HaPoalim: "They were disputing in
the Academy of the Firmament..."



DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok



LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/tazria/6/

1 בגמרא דב"מ פרק הפועלים קא מפלגי במתיבתא דרקיע אם בהרת קודמת לשער לבן טמא ואם שער לבן קודם לבהרת טהור ספק הקב"ה אמר טהור וכולהו מתיבתא דרקיע אמרי טמא ואמרי מאן נוכח.

In the Gemara, [tractate] Bava Metzia, chapter HaPoalim: "They were disputing in the Academy of the Firmament (Mesivta deRakia): If the bright spot (baheres) preceded the white hair, [it is] impure; and if the white hair preceded the bright spot, pure. [In a case of] doubt, the Holy One, blessed be He, said, 'Pure,' and the whole Academy of the Firmament said, 'Impure.' And they said, 'Who will decide?'

נוכח רבה בר נחמני דאמר רבה בר נחמני אני יחיד בנגעים אני יחיד באהלות כו'

'Rabbah bar Nachmani will decide,' for Rabbah bar Nachmani said, 'I am unique in [the laws of] leprous afflictions (nega'im); I am unique in [the laws of] tent-impurity (ohalos),' etc.,

עד אמר טהור טהור, ובגמ' במסכת נזיר (דס"ה ע"ב) פ"י הטעם דאמר קרא לטהרו או לטמאו הואיל ופתח בו הכתוב בטהרה תחלה (והובא בהר"ש ספ"ד דנגעים).

up to "he said, 'Pure, pure.'" And in the Gemara, in tractate Nazir (65b), the reason is explained: for the verse says, "to pronounce it pure or to pronounce it impure": since Scripture opened with purity first. (This is cited by Rabbeinu Shimshon at the end of chapter 4 of Negaim.)

וצריך להבין ענין התנאים ואמוראים שאנו רואים את המופתים העצומים שהיו יכולים לעשות כמו בר' פנחס בן יאיר

Now, we need to understand the matter of the Tannaim and Amoraim: we see the tremendous wonders they were able to perform, as with Rabbi Pinchas ben Yair

פ"ק דחולין שאמר גינאי נהרא חלוק לי מימיך ומיד נתקיים מה שבהתאסף יחד משה רבינו וששים רבוא ישראל גבי קריעת ים סוף היה זה פלא.

in the first chapter of Chullin, who said, "Ginai, river, divide your waters for me," and at once it was fulfilled: something that, when Moshe our teacher and the six hundred thousand of Israel were gathered together, at the splitting of the Sea of Reeds, was a marvel.

וכן אמרו זוטרא דבכו מחיה מתים וזכו לכ"ז ע"י עסק תורתם. וצריך לבאר תחלה פי' קריאת שם הקב"ה שקראו בו חז"ל את הבורא ית', וענין פי' מתיבתא דרקי.

Likewise they said, "The least among you revives the dead." And they merited all this through their occupation with their Torah. We must first explain the meaning of the name "the Holy One, blessed be He" (HaKadosh Baruch Hu), by which our Sages, of blessed memory, called the Creator, may He be blessed, and the meaning of "the Academy of the Firmament."

והענין כי הנה קדוש הוא בחי' כתר (וכנודע מענין קדוש יהי' גדל פרע כו' שנאמר גבי נזיר וע"ש בלק"ת).

The explanation is this: "holy" (kadosh) is the level of Keser (the Crown) (as is known from the matter of "he shall be holy; he shall let the locks grow long," etc., which is said of the nazirite; and see there in the Likkutei Torah of the Arizal).

ואע"פ שלפעמים בחי' תפארת דאצילות נק' קדוש. זה הוא להיות כי שרש הת"ת הוא מבחי' כתר

And although the level of Tiferes (beauty) of the World of Atzilus (Emanation) is sometimes called "holy," that is because the root of Tiferes is from the level of Keser

(כי הוא מקו האמצעי ולכן מת"ת דאימא נעשה כתר לז"א. ומת"ת דז"א נעשה כתר לנוק' הרי כי התפארת שייך לבחי' כתר) (ועיי' ברבות פ' בלק ע"פ אשר בך אתפאר כו' עטרה ונתנה בראשו כו' ע"ש).

(for it is of the middle line; therefore the Tiferes of Imma becomes the Keser of Z'eir Anpin, and the Tiferes of Z'eir Anpin becomes the Keser of Nukva; thus Tiferes is connected with the level of Keser) (and see the Midrash Rabbah, Parshas Balak, on the verse "in whom I take glory," etc.: "a crown, and He placed it on his head," etc.; see there).

ועמ"ש מזה בביאור ע"פ הראיני את מראיך וגם כמו שיתבאר לקמן שבתפארת יש הארה גדולה מא"ס ב"ה יותר מבמדות חו"ג ועיי' הוא הפועל התכללות מדות חו"ג כו'

See what is written about this in the explanation of the verse "Let me see your countenance"; and also, as will be explained below, in Tiferes there is a great radiance from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, more than in the attributes of Chesed and Gevurah, and through this it is what brings about the inter-inclusion of the attributes of Chesed and Gevurah, etc.

והארה זו זהו מבחי' הכתר. (וכמ"ש בזהר ס"פ תרומה דקע"ה ב' ע"פ והבריה התיכון כו').

And this radiance is from the level of Keser. (As is written in the Zohar at the end of Parshas Terumah, 175b, on the verse "and the middle bar," etc.)

וכתר נק' קדוש דהיינו שהוא בחי' קדוש ומובדל ולמעלה מגדר ההשתלשלות. וברוך הוא בחי' חכמה שהוא ראשית ההשתלשלות וראשית הגילוי.

Keser is called "holy," meaning that it is the level of what is holy and set apart, above the bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus). And "blessed" (baruch) is the level of Chochmah (wisdom), which is the beginning of the hishtalshelus and the beginning of revelation.

נמצא קדוש הוא בחי' סוכ"ע וברוך הוא בחי' ממכ"ע. וע"כ קראו חז"ל בשם זה הקב"ה שהוא ית' סוכ"ע וממכ"ע.

It follows that "holy" is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), and "blessed" is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). This is why our Sages, of blessed memory, called [Him] by this name, the Holy One, blessed be He: for He, may He be blessed, is sovev kol almin and memalei kol almin.

2 והנה בתיבת ברוך יש ג"כ שני פירושים. הא' מלשון והמלך שלמה ברוך שהפי' שהוא נתברך והיינו שמקבל הברכה עד שנעשה ברוך.

Now, the word baruch ("blessed") also has two meanings. The first is in the sense of "and King Shlomo shall be blessed," the meaning being that he has been blessed: that is, he receives the blessing until he becomes blessed.

והפי' הב' היינו שהוא ברוך ר"ל מקור הברכות שמברך את הכל וכמ"ש מזה ע"פ לבבתי אחותי כלה.

The second meaning is that He is baruch in the sense of the source of blessings, who blesses everything; as is explained about this on the verse "You have captured my heart, my sister, [my] bride."

ושני הפי' אמת כי הנה אע"פ שנת' דחכמה נק' ברוך וכמ"ש בפע"ח שיסוד אבא נק' ברוך מ"מ לפעמים נקרא המלכות ברוך

Both meanings are true. For although it was explained that Chochmah (wisdom) is called baruch, as is written in Pri Etz Chaim that Yesod of Abba is called baruch, nevertheless Malchus (sovereignty) is sometimes called baruch,

וזהו ענין והמלך שלמה ברוך (ועיין בזהר ר"פ בראשית ד"ג סע"א בענין אות ב' שהוא סימן ברכה ובהר הרקיע שם שהיא בחי' מלכות כו'. וכ"מ בזהר ר"פ ויגש דר"ה ע"ב ע"פ כי אתה אבינו)

and this is the meaning of "and King Shlomo shall be blessed." (See the Zohar at the beginning of Parshas Bereishis, end of 3a, on the letter beis, that it is a sign of blessing; and Zohar HaRakia there, that it is the level of Malchus, etc. So it is also implied in the Zohar at the beginning of Parshas Vayigash, 205b, on the verse "For You are our Father.")

(ועיין במא"א אות ב' סל"ט וסל"ה ועיין בפ' פקודי דרס"א ע"א ובמק"מ שם גבי ברוך).

(See Me'orei Or, the letter beis, sections 39 and 35; and see Parshas Pekudei, 261a, and the Mikdash Melech there, concerning baruch.)

והוא כפי' הא' דברוך היינו שהוא מתברך ומקבל הברכה וכך המלכות היא מקבלת הברכה וההמשכה מלמעלה

This accords with the first meaning of baruch, namely that it is blessed and receives the blessing: so too, Malchus receives the blessing and the flow drawn down from above,

והיינו מבחי' חכמה שהוא נק' ברוך כפי' הב' מקור הברכה והיינו ר"ת ברוך ר' אש ומקור כל ברכה כמ"ש בפרדס בערך ברוך.

that is, from the level of Chochmah, which is called baruch in the second meaning, the source of blessing. And this is the acronym of baruch: rosh u'mekor kol berachah, "the head and source of every blessing," as is written in the Pardes, in the entry baruch.

3 וכמו בריכה שממשיכים ממנה מים לכל אלא שהבריכה היינו ההמשכה שכבר נמשך מבחי' חכמה שנק' ברוך מקור הבריכה. וז"ש בזהר איהו ברוך ואיהי ברכה.

It is like a pool (berechah), from which water is drawn for everyone; only, the pool is the flow that has already been drawn down from the level of Chochmah, which is called baruch, the source of the pool. This is [the meaning of] what is written in the Zohar: "He is baruch, and She is berachah."

פי' איהי המלי' נקרא ברכה שהיא בחי' ממכ"ע מלכותך מלכות כל עולמים איהו היינו יסוד אבא נק' ברוך כי הוא מקור המשפיע בבחי' ממכ"ע.

That is: "She," Malchus, is called berachah ("blessing"), for she is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin): "Your kingship (malchus) is a kingship over all worlds." "He," that is, Yesod of Abba, is called baruch, for it is the source of what bestows at the level of memalei kol almin.

אכן למעלה מהחכמה אין יכול לבוא כלל בבחי' ממכ"ע רק סוכ"ע כי אינו יכול לבוא בהתגלות כלל להיות בבחי' ממלא

But what is above Chochmah cannot come at all at the level of memalei kol almin, only as the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), for it cannot come into revelation at all so as to be at the level of "filling";

רק הוא סובב ומקיף והארתו זורחת בהעלם כידוע שאור הפנימי ואור המקיף דבקים זה בזה.

rather, it encompasses and surrounds, and its radiance shines in concealment; as is known, the inner light and the surrounding light are joined to each other.

אך כי אור המקיף אינו מאיר בתוך הכלי בבחי' פנימי וגילוי כי אורו גדול ואין הכלי מגביל אורו כלל

Only, the surrounding light does not shine inside the vessel in an inward and revealed manner, for its light is great and the vessel does not bound its light at all;

אך אעפ"כ הארה מאור המקיף זורח בתוך הכלי בהעלם שהרי המקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ כמ"ש במ"א.

yet even so, a radiance from the surrounding light shines inside the vessel in concealment, for the surrounding [light] burnishes half of the vessel from outside, as is explained elsewhere.

4 וז"ש והחכמה מאין תמצא כי חכמה הוא ראשית הגילוי ולכן מחכמה ואילך שייך בחי' השתלשלות.

This is [the meaning of] what is written, "And Chochmah (wisdom) is found from ayin (nothing)": for Chochmah is the beginning of revelation, and therefore from Chochmah onward the aspect of the chain of descending worlds (hishtalshelus) applies.

שהבינה מקבלת מהחכמה ומבינה נמשך במדות דרך עילה ועלול ולכן נק' חכמה ברוך אבל החכמה מהכתר כתיב מאין תמצא שלא כדרך השתלשלות

For Binah (understanding) receives from Chochmah, and from Binah [the flow] is drawn into the emotive attributes (middos) by way of cause and effect; therefore Chochmah is called "blessed." But of Chochmah [as it comes] from Keser it is written, "it is found from ayin," not in the manner of hishtalshelus;

ולכן נאמר תמצא כו' וגם הכתר נמשך ממל' דא"ס שהוא רק בחי' אור וזיו מהמאציל עצמו וכמשל הזיו שאינו פועל שינוי בהעצמיות כו'

therefore it says "is found," etc. And Keser (the Crown), too, is drawn from the Malchus of the Infinite One (Ein Sof), which is only a level of light and radiance from the Emanator Himself, as in the analogy of radiance, which effects no change in the essence, etc.

(ולכן קראוהו חז"ל הקב"ה שהוא בחי' סוכ"ע מה שלמעלה מההשתלשלות וע"כ נק' קדוש ועל זה נזכר לשון הודאה מודים אנחנו לך וכמ"ש מענין ברכה והודאה בביאור ע"פ אתה הצבת כל גבולות ארץ ובד"ה יהודה אתה ובחי' ממכ"ע הוא מה שנמשך ע"ד ההשתלשלות ונק' ברוך.

(Therefore our Sages, of blessed memory, called Him the Holy One, blessed be He: He is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), that which is above hishtalshelus, and therefore He is called "holy"; and concerning this the language of acknowledgment is used, "We acknowledge You" (modim anachnu lach), as is explained concerning blessing and acknowledgment in the explanation of the verse "You have set all the borders of the earth," and in the discourse beginning "Yehudah, you...." And the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) is what is drawn down in the manner of hishtalshelus, and it is called "blessed."

ולפי שהסובב מאיר בממלא רק שהארתו זורחת בהעלם ע"כ ב' הבחי' קדוש ברוך הכל שם א' שהוא ית' סוכ"ע וממכ"ע. ועמ"ש סד"ה את שבתותי תשמרו בפ"י אני הוי' דכולא חד ע"ש.

And because the encompassing [light] shines into the filling [light], only that its radiance shines in concealment, therefore the two levels, "holy" [and] "blessed," are all one name: that He, may He be blessed, is sovev kol almin and memalei kol almin. See what is written at the end of the discourse beginning "Keep My Shabbosos," on the meaning of "I am Havayah," that all is one; see there.

ולכאורה י"ל שזהו ענין ג' בחי' שבקדושה קדוש ברוך ימלוך. קדוש בחי' כתר וממנו נמשך בחכמה וזהו ברוך ואח"כ נמשך לבחי' מל' כענין והמלך שלמה ברוך וזהו ימלוך.

Seemingly, it could be said that this is the matter of the three levels in the Kedushah: "Holy," "Blessed," "He shall reign." "Holy" is the level of Keser; from it [the flow] is drawn into Chochmah, and this is "Blessed"; and afterwards it is drawn to the level of Malchus (sovereignty), as in "and King Shlomo shall be blessed," and this is "He shall reign."

אך בזהר הרקיע בפ' בראשית שם פי' ענין ימלוך שהוא בחי' המשכה עליונה בפ"ע מלבד בחי' המשכה דברוך כו'. ובי' בחי' ברוך הנ"ל זהו ג"כ ענין פותח בברוך וחותם בברוך המבואר במ"א בדי"ה להבין ענין הברכות):

However, Zohar HaRakia, in Parshas Bereishis there, explains "He shall reign" as a supernal drawing-down of its own, apart from the drawing-down of "Blessed," etc. And the two aspects of baruch mentioned above are also the matter of "opening with baruch and closing with baruch," which is explained elsewhere, in the discourse beginning "To understand the matter of the blessings."

5 ב וענין מתיבתא דרקיע הוא כי הנה כתיב ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח כו'

2. The meaning of "the Academy of the Firmament" is this: it is written, "And there was the likeness of a firmament over the heads of the living creature (chayah), like the color of the ice," etc.

ויש חיוון תתאין וחיוון עילאין חיוון תתאין הם המרכבה דבי"ע מחנה מיכאל מחנה גבריאל והרקיע שעל ראשיהם זהו מבחי' מלכות דאצילות וחיוון עילאין הם האבות

There are lower chayos and upper chayos. The lower chayos are the chariot of [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, the camp of Michael [and] the camp of Gavriel, and the firmament above their heads is from the level of Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation). The upper chayos are the Patriarchs,

אברהם יצחק ויעקב חג"ת דאצ"י והרקיע שעל ראשם הוא בחי' בינה וכמ"ש בזהר בפ' ויקהל דרי"ג סע"א ע"פ השמים שמים ב' בחי' שמים היינו שמים עילאין ושמים תתאין והוא ב' בחי' רקיע הנ"ל.

Avraham, Yitzchak and Yaakov, [who are] Chesed, Gevurah and Tiferes of Atzilus, and the firmament above their heads is the level of Binah (understanding). As is written in the Zohar, Parshas Vayakhel, at the end of 213a, on the verse "The heavens, the heavens": two levels of heavens, namely the upper heavens and the lower heavens, and these are the two levels of firmament mentioned above.

6 וכמ"ש בפרדס ערך רקיע ועמ"ש מענין זה ע"פ הנותן שלג כצמר והטעם שנק' הבינה רקיע הוא כמבואר

במ"א ע"פ הללוהו ברקיע עוזו ענין ג' בחי' אור מים רקיע שהם ג' בחי' כח"ב

As is written in the Pardes, in the entry rakia ("firmament"); and see what is written on this subject on the verse "He gives snow like wool." The reason Binah (understanding) is called "firmament" is as explained elsewhere, on the verse "Praise Him in the firmament of His strength": the matter of the three levels, light, water [and] firmament, which are the three levels Keser, Chochmah and Binah.

כי עד"מ באדם האור הוא בחי' מקור החכמה ונקי' משכיל שהוא מקור השכל ומה שאח"כ נמשך ממנו גילוי השכל נקי' מים ואח"כ כשבא השכל לידי השגה ממש נקי' רקיע.

For, by way of analogy, in a person the "light" is the level of the source of wisdom, and it is called maskil, which is the source of the intellect; what is afterwards drawn from it, the revelation of the intellect, is called "water"; and afterwards, when the intellect comes to actual comprehension, it is called "firmament."

כי רקיע הוא כמ"ש רקיע כעין הקרח שהקרח היינו מה שנגלדו המים כי הנה מים ניידים. משא"כ הקרח אי"א לשנותו ולהטותו.

For "firmament" is as it is written, "a firmament like the color of the ice": ice is water that has congealed. For water moves, whereas ice cannot be changed or diverted.

7 וכך כשכבר נמשך השכל בבחי' ההשגה נקי' קרח כו'. ועמ"ש בד"ה ביום השמיני שלח בענין משליך קרחו כפתים.

So too, when the intellect has already been drawn into the level of comprehension, it is called "ice," etc. See what is written in the discourse beginning "On the eighth day he sent," on "He casts forth His ice like crumbs."

ולכן בינה מקננא בכורסיא שהוא המאיר בג"ע העליון וע"ז נאמר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כי דוקא לאחר שנמשך בבחי' בינה והשגה אז יוכל להאיר לנשמות בג"ע.

Therefore "Binah (understanding) nests in the Throne," which is what shines in the Higher Gan Eden. Of this it is said, "And a river goes out from Eden to water the garden": for only after [the light] has been drawn into the level of Binah and comprehension can it shine for the souls in Gan Eden.

משא"כ בחי' חכמה הוא עדיין למעלה מההשגה (ועיין מזה בביאור ע"פ וידבר כו' אנכי כו' ובד"ה ראה אנכי נותן)

Whereas the level of Chochmah (wisdom) is still above comprehension (see on this in the explanation of the verse "And [G-d] spoke..., 'I am...,'" and in the discourse beginning "See, I give").

ולכן נקי ג"ע העליון מתיבתא דרקיע כי רקיע נקי בחי בינה שהוא הרקיע שע"ג חיוון עילאין כנ"ל והתפשטותה והמשכתה להאיר בג"ע העליון נקי מתיבתא דרקיע ודוקא מבחי בינה שהוא בחי רקיע

Therefore the Higher Gan Eden is called "the Academy of the Firmament": for the level of Binah is called "firmament," being the firmament upon the upper chayos, as mentioned above, and its spreading forth and being drawn down to shine in the Higher Gan Eden is called "the Academy of the Firmament." And specifically from the level of Binah, which is the level of "firmament,"

דהיינו כשנמשך האור בגדר השגה מזה יוכל להיות נמשך הג"ע שיהיו נהנין מזיו השכינה בבחי השגה ממש

that is, when the light is drawn into the bounds of comprehension, from this Gan Eden can be drawn forth, so that [the souls] will delight in the radiance of the Shechinah (Divine Presence) in actual comprehension

(ועמ"ש בד"ה לך לך ועיין בסש"ב ח"ב ספ"ה ועיין בזהר הרקיע פ' ויקהל בדף רי"ב א').

(see what is written in the discourse beginning "Go forth" (Lech lecha); see Sefer Shel Beinonim (Tanya), Part II, end of chapter 5; and see Zohar HaRakia, Parshas Vayakhel, on folio 212a).

והנה הזוכים למדרגה זו דמתיבתא דרקיע שהוא בחי גבוה מאד ששרשו רקיע דע"ג חיוון עילאין היינו בינה דאצי המאיר בג"ע העליון וקב"ה אתי לאשתעשע עמהן בג"ע שהוא הארת כתר וחכמה דאצילות.

Now, those who merit this rank of the Academy of the Firmament, which is a very high level, whose root is the firmament upon the upper chayos, that is, Binah of Atzilus, which shines in the Higher Gan Eden, and [for whom] "the Holy One, blessed be He, comes to delight with them" in Gan Eden, which is the radiance of Keser and Chochmah of Atzilus:

כ"ז הוא בחי עליונה מאד והיינו ע"י עסק התורה לשמה. שע"י ממשיכים תוספת אור בג"ע כמ"ש דרכיה דרכי נועם וכמ"ש בד"ה ראו כו'.

all this is a very lofty level, and it is through occupation with Torah for its own sake, through which one draws down added light in Gan Eden; as it is written, "Its ways are ways of pleasantness," and as is explained in the discourse beginning "See...", etc.

8 וזה היה כל עסק התנאים והאמוראים ורב יהודה הי' מצלי מתלתין יום לתלתין יום, כי הנה ענין התורה והתפלה היינו שהתפלה היא

This was the entire occupation of the Tannaim and the Amoraim; and Rav Yehudah would pray [only] once every thirty days. For the matter of Torah and prayer is that prayer is,

כמו עד"מ הקדמה והכנה לעסק התורה שהתפלה היא להתבונן בגדולת א"ס ב"ה איך שלגדולתו אין חקר ואיך שכל השתלשלות העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין מקור התהוותם וחיותם הוא

like, by way of analogy, a preface and preparation for occupation with Torah. For prayer is to contemplate the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: how "His greatness is unsearchable," and how the whole chain of descending worlds (hishtalshelus), from the head of all levels to the end of all levels, the source of their coming into being and of their life-force is

רק מהארה אחת לבד שהיא רק עד"מ כטפה נגד הים ויותר מזה אין ערוך כו',

only from a single radiance alone, which is, by way of analogy, only like a drop compared with the sea, and more than this, [for] there is no comparison, etc.;

ולכן כל הקרוב יותר קמ"י ית' הוא יותר בבחי' ביטול מפני דקמיה דייקא כולא כלא חשיב ולית מחשבה תפיסא ביה כלל.

and therefore, whatever is closer before Him, may He be blessed, is more in a state of self-nullification (bittul), because it is specifically "before Him" that "all is considered as nothing," and "no thought can grasp Him at all."

9 ומהתבוננות זו יומשך הדאגה והמרירות ע"ד משארז"ל אין מוסרין רזי תורה אלא למי שלכו דואג בקרבו. דבדאי אין ר"ל עצבות ח"ו שהעצבות הרחיקו מאד חכמי האמת.

From this contemplation there will follow worry and bitterness, along the lines of what our Sages, of blessed memory, said: "The secrets of the Torah are transmitted only to one whose heart worries within him." Certainly this does not mean sadness, G-d forbid, for the masters of the truth kept very far from sadness.

אלא ר"ל מה שידאוג לבו ויתמרמר ממה שא"א להשיג גילוי עצמיות אלקותו ית' כי גם הגילוי שבעולמות עליונים הוא רק כטפה א' לבד כו'

Rather, it means that his heart will worry and be embittered because it is impossible to grasp a revelation of the essence of His G-dliness, may He be blessed; for even the revelation in the higher worlds is only like a single drop, etc.,

כנ"ל. משא"כ בחי' א"ס ב"ה ממש לית מחשבה תפיסא ביה כלל. וכ"ז הוא ענין התפלה.

as mentioned above; whereas the level of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself: "no thought can grasp Him at all." All this is the matter of prayer.

וכמ"ש מזה בד"ה והיה מדי חדש בחדשו כו' בפ"י וענין חולת אהבה. והנה בעסק התורה נאמר פקודי הוי' ישרים משמחי לב.

As is explained on this in the discourse beginning "And it shall be, from one New Moon to the next," etc., in the explanation of the matter of "lovesick." Now, concerning occupation with Torah it is said, "The precepts of G-d are upright, gladdening the heart."

(ועמ"ש בד"ה צו כו' את קרבני בפ' פנחס) ומדקאמר משמחי משמע שמתחלה לא היה כן והיינו מפני שלבו דואג בקרבו ע"ד הנ"ל.

(See what is written in the discourse beginning "Command... My offering," in Parshas Pinchas.) And since it says "gladdening," it implies that at first it was not so, namely because his heart worries within him, in the manner mentioned above.

ואעפ"כ ע"י עסק התורה ישמח לבו והיינו כי אע"ג דלגדולתו אין חקר ולית מחשבה תפיסא ביה כלל.

Nevertheless, through occupation with Torah his heart will rejoice. That is: although "His greatness is unsearchable" and "no thought can grasp Him at all,"

אבל ע"י עסק התורה שהנפש היא תפיסא בה אזי ע"י היא תפיסא ומתלבשת בהקב"ה ממש דאורייתא וקב"ה כולא חד וכמ"ש בבינונים ח"א פ' ד' ה' ע"ש.

yet through occupation with Torah, which the soul does grasp, through this it grasps and is en-clothed in the Holy One, blessed be He, Himself; for "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one," as is written in [Sefer Shel] Beinonim, Part I, chapters 4 [and] 5; see there.

10 ועמ"ש מזה בפ' אחרי ע"פ כי ביום הזה יכפר כו'. וזהו ענין ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה

See what is written on this in Parshas Acharei, on the verse "For on this day He shall atone," etc. And this is the meaning of "Israel is bound to the Torah, and the Torah to the Holy One, blessed be He":

וכמו הקשר שמחבר שני דברים נפרדים להיות קשורים ומיוחדים יחד בקשר אמיץ וחזק כמו ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד.

like a knot, which joins two separate things so that they are tied and united together in a firm and strong bond, as in "And the soul of Yehonasan was bound up with the soul of David."

והנה מצות הקריאה בדבור בד"ת הוא כי הנה מבואר בס"י שעשר ספירות בלי מה כשלהבת קשורה בגחלת ועד"מ השלהבת כשהיא בתוך הגחלת היא בבחי' העלם

Now, [the reason for] the mitzvah of reading words of Torah aloud, in speech, is this. It is explained in Sefer Yetzirah that "the ten Sefiros of nothingness (beli mah) are like a flame bound to a coal." By way of analogy, the flame, while it is within the coal, is in a state of concealment

(ועמ"ש סד"ה כי ביום הזה יכפר בענין בחי' צור עליון צור חיינו שהוא מקור ההויות כו') וכדי להמשיך השלהבת מההעלם אל הגילוי הוא ע"י רוח הנופח בכח.

(see what is written at the end of the discourse beginning "For on this day He shall atone," on the level of the Supernal Rock, "the Rock of our lives," which is the source of all that comes into being, etc.), and to draw the flame out of concealment into revelation is done by a wind (ruach) blowing with force.

וכך עד"מ ע"י הבל פה של המדבר ד"ת שהוא בחי' לרוח ממללא ע"י ממשיך אור התורה ממקורה מההעלם אל הגילוי

So too, by way of analogy, through the breath of the mouth of one who speaks words of Torah, which is the level of "a speaking spirit" (ruach memalela), he thereby draws the light of the Torah from its source, out of concealment into revelation

(ועיין באגה"ק סד"ה ויעש דוד שם גבי ובאורייתא מתקיים עלמא כו' כי בדבורם ממשיכים כו').

(see Iggeres HaKodesh, at the end of the section beginning "And David made a name," on "and through the Torah the world is sustained," etc.: for through their speech they draw down, etc.).

וזהו שמברכים נותן התורה לשון הוה. כי רוח שרשו גבוה מאד כמ"ש עד יערה עלינו רוח ממרום, וכמ"ש בס"י עשר ספירות כו'

This is why we bless [G-d as] "Who gives the Torah," in the present tense. For the root of ruach (breath) is very high, as it is written, "until a spirit (ruach) is poured upon us from on high"; and as is written in Sefer Yetzirah, "the ten Sefiros," etc.,

כשלהבת קשורה בגחלת כו' אחת רוח אלקים חיים כו' שע"י הרוח נמשך אח"כ גם בחי' אש שהוא גילוי בחי' השלהבת כו' ע"ש.

"like a flame bound to a coal," etc., "One: the spirit of the living G-d," etc.; for through the spirit the level of fire is afterwards drawn forth as well, which is the revelation of the flame, etc.; see there.

11 ועמ"ש סדי"ה ביום השמע"צ גבי ואשים דברי בפ"ך כו' מוצא פי ה' כו' ועמ"ש סדי"ה ענין ק"ש בפ"י קורא בתורה. אך רוח זה הכל לפי מה שהוא אדם.

See what is written at the end of the discourse beginning "On the eighth day, Atzeres," on "And I have put My words in your mouth," etc., [and] "what comes forth from the mouth of G-d," etc.; and see what is written at the end of the discourse beginning "The matter of the recital of the Shema," on the meaning of "one who reads in the Torah." But this breath (ruach) all depends on what the person is.

והתנאים ואמוראים שהיו מבחי' מוחין דגדלות היה בכחם להמשיך בדיבורם בחי' גילוי אור התורה והשלהבת כו' שהוא בחי' שם הוי' כמ"ש כי הוי' אלקיך אש אוכלת הוא.

And the Tannaim and Amoraim, who were of the level of the mature intellect (mochin degadlus), had the power to draw down through their speech the revelation of the light of the Torah and the flame, etc., which is the level of the Name Havayah, as it is written, "For Havayah your G-d is a consuming fire."

12 וע"כ היו יכולים לעשות נסים ומופתים גדולים. וזהו דאמר רפב"י גינאי חלוק לי מימ"ך. והיינו כי ים ויבשה הוא עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא והיינו ההעלם והגילוי שבסדר ההשתלשלות.

Therefore they were able to perform great miracles and wonders. This is [the meaning of] what Rabbi Pinchas ben Yair said, "Ginai, divide your waters for me." That is: sea and dry land are the concealed world (alma de'iskasya) and the revealed world (alma de'isgalya), namely the concealment and the revelation within the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

אבל גילוי אור א"ס שנמשך ע"י התורה הוא מלמעלה מסדר ההשתלשלות וקמ"י שוין ההעלם והגילוי שבהשתלשלות העולמות כו' שהוא בחי' למקצה השמים ועד קצה כו'.

But the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) that is drawn down through the Torah is from above the order of hishtalshelus, and before it the concealment and the revelation in the chain of the worlds are equal, etc.; and this is the level of "from one end of the heavens to the other end," etc.

13 וכמ"ש בזהר פ' תרומה דקל"ז סע"א קצה השמים דא עלמא עילאה והוא בחי' עלמא דאתכסיא כו'.

As is written in the Zohar, Parshas Terumah, end of 137a: "The end of the heavens: this is the upper world," and it is the level of the concealed world, etc.

משא"כ אור א"ס ב"ה אין שייך בו בחי קצה ח"ו שאינו בבחי גבול ח"ו. ולכן ע"י המשכת האור שע"י התורה פעל שהנהר חלק לו מימיו כו'

Whereas to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the notion of an "end" does not apply, G-d forbid, for it is not bounded, G-d forbid. Therefore, through the drawing down of the light that comes through the Torah, he caused the river to divide its waters for him, etc.,

כענין הפך ים ליבשה שעלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא שוין נגד המשכה זו שמלמעלה מסדר ההשתלשלות וכמ"ש במ"א ע"פ

as in "He turned the sea into dry land": for the concealed world and the revealed world are equal relative to this drawing-down, which is from above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus); as is explained elsewhere on the verse

כי טובים דודיך מיין כו' (ועמ"ש סד"ה ואלה שמות ובד"ה באתי לגני בענין עמקו מחשבותיך ובד"ה ואהיה אצלו אמון בענין זמירות היו לי חקיך כו').

"For your love is better than wine," etc. (See what is written at the end of the discourse beginning "And these are the names," and in the discourse beginning "I have come into My garden," on "Your thoughts are very deep," and in the discourse beginning "And I was with Him as a nursling (amon)," on "Your statutes have been songs to me," etc.)

והנה הנשמות האלו הם הזוכים ללמוד במתיבתא דרקיע כי הנה התורה ישנה ג"כ באצ"י ובב"ע

Now, these souls are the ones who merit to learn in the Academy of the Firmament. For the Torah exists also in the World of Atzilus (Emanation) and in Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כמו עד"מ מצות ציצית שהיא מצמר הכבשים וענין זה באצ"י היינו כמ"ש והכשבים הפריד יעקב וכתב ושער רישי כעמר נקא וכמ"ש במ"א, וכן ד' פרשיות דתפילין הם באצ"י ד' מוחין כו'

as, for example, the mitzvah of tzitzis, which is of sheep's wool; and this matter in Atzilus is as it is written, "And Yaakov separated the lambs," and it is written, "and the hair of His head like clean wool," and as is explained elsewhere. Likewise, the four sections of the tefillin are, in Atzilus, the four mochin, etc.,

וקשר של תפלין שהוא ד' הוא למעלה בחי' חיצונית מל' דתבונה והוא שכמו למטה הרצועות עושין מעור החיצון. משא"כ הקלף שכותבין עליו הפרשיות נעשה ע"י גרירה ותיקון של העור כו'.

and the knot of the tefillin, which is [shaped as the letter] dalet, is, on high, the level of the outer dimension (chitzoniyus) of Malchus of Tevunah. This is like below: the straps are made from the outer skin, whereas the parchment on which the sections are written is made by scraping and preparing the hide, etc.

14 וכך למעלה הקשר היא בחי' הלבוש החיצון שבמל' דתבונה שהיא בחי' לבוש המחשבה. ויש כמה בחי' בלבושים דמחשבה עד"מ באדם כשמחשבתו היא בדבר חכמה בחכמה אלקית

So too above, the knot is the level of the outer garment in Malchus (sovereignty) of Tevunah, which is the level of the garment of thought. There are several levels in the garments of thought. By way of analogy, in a person: when his thought is on a matter of wisdom, in G-dly wisdom,

שהיא התורה הי"ז בחי' לבוש פנימי שבמחשבה שנפשו מלובשת במחשבה זו שהיא מאד נעלה, ופעמים חושב חכמות אחרים הנצרכים לחכמת התורה

which is the Torah, this is the level of an inner garment of thought, for his soul is en clothed in this thought, which is very lofty. At times he thinks about other branches of wisdom that are needed for the wisdom of the Torah,

כמו תכונה או דקדוק וכה"ג והם לבושים בינונים ופעמים חושב בענינים גשמיים שהם לבושים גסים שבמחשבה כו'.

such as astronomy or grammar and the like, and these are intermediate garments; and at times he thinks about physical matters, which are the coarse garments of thought, etc.

15 וכמ"כ עד"ז יובן למעלה שבמל' דתבונה יש ג' עורות פנימי' אמצעי' וחיצוניות. והיינו ג' בחי' לבושים לאור הבינה

Likewise, in the same way it will be understood above: in Malchus (sovereignty) of Tevunah there are three skins, inner, intermediate and outer, that is, three levels of garments for the light of Binah (understanding),

וכמו שבמחשבה יש ג"כ בחי' מחדומ"ע כמ"ש במ"א ובחי' לבוש החיצון זהו הנקי קשר של ד' שבתפלין שהוא עד"מ עור החיצון כו' והוא בחי' לבוש החשמ"ל שמחיצוניות בינה כו'.

just as in thought, too, there are the levels of thought, speech and action, as is explained elsewhere. And the level of the outer garment is what is called the knot of the dalet in the tefillin, which is, by way of analogy, the outer skin, etc.; and it is the level of the garment of the Chashmal, which is from the outer dimension (chitzoniyus) of Binah, etc.

והנה אמרז"ל אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו (ועמ"ש בפ"י ענין זה ע"פ כי תבואו אל הארץ בפ' בהר) שעיי"ז זוכה ללמוד ג"כ בג"ע מהו ענין ציצית ותפילין באצילות כו' וכן בכל המצות.

Now, our Sages, of blessed memory, said, "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand" (and see what is written in explanation of this on the verse "When you come into the land," in Parshas Behar): through this he merits to learn in Gan Eden as well what tzitzis and tefillin are in Atzilus, etc., and likewise all the mitzvos.

אך יש כמה מקומות למעלה שלומדים שם וכמ"ש בזהר ועמ"ש בפ' מקץ בד"ה מזוזה מימין ונ"ח משמאל בענין וידבר שלשת אלפים משל כו' ומתיבתא דרקי הם הנשמות שבג"ע העליון אשר שם מאיר חב"ד דאצילות כנ"ל:

However, there are several places above where they learn, as is written in the Zohar; and see what is written in Parshas Mikeitz, in the discourse beginning "The mezuzah on the right and the Chanukah lamp on the left," on "And he spoke three thousand parables," etc. And the Academy of the Firmament is the souls in the Higher Gan Eden, where Chochmah, Binah and Daas of the World of Atzilus (Emanation) shine, as mentioned above.

16 ג ומעתה נחזור לעניננו להבין ענין לימוד זה דבהרת איך שייך למעלה בג"ע. אך הנה מתחלה צ"ל מה דאיתא בע"ח שמ"ח ושמ"ט פ"ג שקליפת נוגה דאצי"ה היא טו"ר חציה טוב וחציה כלפי חוץ רע.

3. Now let us return to our subject, to understand the matter of this study of the baheres: how does it apply above, in Gan Eden? But first we must understand what is stated in Etz Chaim, Shaar 48 and Shaar 49, chapter 3: that kelipas nogah (the glowing husk) of Atzilus is good and evil, half of it good, and the half facing outward evil.

דלכאורה אין זה מובן כלל איך שייך כלל לומר קליפת נוגה דאצילות הלא נודע פ"י אצ"י שהוא בחי' אלקות כמבואר במ"א שהוא מלשון ויאצל מן הרוח דגבי משה.

For seemingly this is not understood at all: how can one speak at all of a kelipas nogah of the World of Atzilus (Emanation)? The meaning of Atzilus is known to be the level of G-dliness, as is explained elsewhere, that it is from the term "and He drew (vaya'etzel) from the spirit," said of Moshe.

17 וא"כ איך שייך לומר קליפות דאצ"י. ומכ"ש ענין חציה רע. עוד צ"ל מה דאיתא בזהר ובע"ח שער לאה ורחל פ"ז. שסיבת הנגעים הוא מחמת הסתלקות אור אבא.

If so, how can one speak of kelipos (husks) of Atzilus? And all the more so, that half of it is evil! We must also understand what is stated in the Zohar and in Etz Chaim, Shaar Leah and Rachel, chapter 7: that the cause of the afflictions (nega'im) is the withdrawal of the light of Abba.

וזהו דתרגום צרעת סגירותא שכאשר נעלם ונסגר אור אבא ואינו מאיר בז"א אז נמשך ובא בחי' הנגע.

This is why the Targum of tzara'as is segiruta ("closing"): when the light of Abba is hidden and closed off and does not shine in Z'eir Anpin (the emotive attributes), the affliction is drawn forth and comes.

ולכן נאמר והובא אל הכהן כי כהן שרשו מחכמה שתיקון הנגע הוא ע"י שממשיכים בחי' אור אבא

Therefore it says, "and he shall be brought to the kohen," for the root of the kohen is in Chochmah (wisdom): the remedy of the affliction is by drawing down the light of Abba,

וזהו ע"י הכהן (וע' בזח"א בראשית ל"א א' ע"פ לעומת המסגרת. דא הוא אתר סגיר דלא פתיחא היינו חכ"ע שנק' עדן עין לא ראתה.

and this is through the kohen. (See the Zohar, Part I, Bereishis, 31a, on the verse "opposite the frame (misgeres)": "This is a closed place that is not open," that is, Supernal Chochmah, which is called Eden, [of which it is said,] "no eye has seen";

בר בשביל חד דקיק פ"י בסה"מ ס"י קט"ז דהיינו יסוד דאבא דאתידע בגניזו לגביה דהיינו שמאיר בבינה ובזו"נ. וכמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג בפ"י כולם בחכמה עשית.

"except through one narrow path," which is explained in Sefer Hadrass Melech, section 116, [as] Yesod of Abba, "which is known in concealment toward it," that is, it shines into Binah and into Z'eir Anpin and Nukva. And as is written in Etz Chaim, Shaar 47, chapter 3, on the meaning of "You have made them all with Chochmah":

כי באצילות אור א"ס מתלבש בחכמה ועל ידו מאיר בכל האצ"י כו'. אכן פ"י סגירותא היינו שנסגר אור אבא לגמרי ואינו מאיר גם ע"י שביל דקיק הנ"ל.

that in Atzilus the Infinite Light (Or Ein Sof) is en clothed in Chochmah, and through it shines in all of Atzilus, etc. But the meaning of segiruta is that the light of Abba is closed off completely and does not shine even through the narrow path mentioned above.

וע"דמש"ש בע"ח שהבריאה אינה מקבלת רק מהבינה לבד כו' ע"ש וכשנסגר אור אבא עד"ז מבחי' ז"א דאצ"י מזה נמשך בחי' הנגע ועיין במא"א אות נון סעיף ז'.

This is along the lines of what is written there in Etz Chaim, that Beriah receives only from Binah, etc.; see there. And when the light of Abba is closed off in this way from the level of Z'eir Anpin of Atzilus, from this the affliction is drawn forth. And see Me'orei Or, the letter nun, section 7.

והתיקון לזה הוא ע"י הכהן י"ל ע"ד מ"ש בזח"ב יתרו ס"ז ב' שהכהן משמש וממשיך מבחי' קדש הקדשים שהם ג"ר כח"ב ובפ' עקב דף רע"א סע"א גבי ברוך אתה.

The remedy for this through the kohen can be explained along the lines of what is written in the Zohar, Part II, Yisro, 67b: that the kohen serves and draws down from the level of the Holy of Holies, which are the first three [Sefiros], Keser, Chochmah and Binah; and in Parshas Eikev, folio 271a, end, on "Blessed are You":

אתה כהן לעולם שבחי' הכהן הנק' אתה ממשיך מבחי' ברוך חכמה עילאה כו' ועיין עוד בפ' בלק דקצ"ג ע"ב).

"You (Atah) are a kohen forever": the level of the kohen, which is called Atah ("You"), draws down from the level of Baruch ("Blessed"), Supernal Chochmah, etc. And see further in Parshas Balak, 193b.)

אבל כאשר נסגר ונעלם אור אבא שהוא בחי' חכמה עילאה אזי אע"פ שיאיר אור הבינה בז"א עכ"ז יכול להיות התהוות הנגעים

But when the light of Abba, which is the level of Supernal Chochmah, is closed off and hidden, then, even though the light of Binah shines in Z'eir Anpin, nevertheless afflictions can come into being

(כי בינה דינין מתערין מינה יען שהוא מקור ליש כו') וגם זה לכאורה תמוה איך יכול להיות שאע"פ שיאיר אור הבינה אעפ"כ יוכל להיות הנגע.

(for "from Binah judgments are aroused," since it is the source of yesh (existence), etc.). This too is seemingly puzzling: how can it be that although the light of Binah shines, the affliction can nevertheless occur?

ונקדים מ"ש בע"ח דשם אל בחסד ושם אלקים בגבורה ושם הוי' בתפארת והרי שם הוי' הוא ראשון וגדול מכל השמות ולמה תפארת

Let us first preface what is written in Etz Chaim: that the Name Kel is in Chesed, the Name Elokim in Gevurah, and the Name Havayah in Tiferes. Now, the Name Havayah is the first and greatest of all the Names; why then is Tiferes,

שהוא שלישי בסדר המשכת המדות עליונות שסדרן חג"ת הנה הוא נקי בשם עליון וגבוה מספירת חסד שהוא ראשון בהמדות.

which is third in the order of the drawing-down of the supernal attributes, whose order is Chesed, Gevurah, Tiferes, called by a name loftier and higher than the Sefirah of Chesed, which is first among the attributes?

18 ותיירץ ע"ז המגיד זצוק"ל כי הלא ידוע שענין שבה"כ שהיה בעולם התהו הוא מחמת שהיה כל מדה בפני עצמה

The Maggid, may the memory of the righteous and holy be a blessing, answered this: as is known, the shattering of the vessels (sheviras hakeilim) that took place in the World of Tohu (Chaos) was because each attribute stood by itself,

ולא היה התכללות המדות זה עם זה וענין עולם התיקון הוא שנעשה התכללות המדות שזה צריך לזה חסד כלול עם גבורה וגבורה עם חסד וע"י מה נעשה ההתכללות

and there was no inter-inclusion of the attributes with one another. And the matter of the World of Tikkun (Rectification) is that the inter-inclusion of the attributes came about, so that one needs the other: Chesed included with Gevurah, and Gevurah with Chesed. And through what does the inter-inclusion come about?

שהרי התכללות זו הוא ענין חיבור ב' הפכים חו"ג אש ומים הנה זהו ע"י הארת אור א"ס המאיר בהן שע"י הם בבחי' ביטול לאור א"ס ב"ה המאיר בהן וע"י יוכלו להתחבר יחדיו.

For this inter-inclusion is the joining of two opposites, Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), fire and water. This comes about through the radiance of the Infinite Light (Or Ein Sof) that shines in them: through this they are in a state of self-nullification (bittul) to the Infinite Light, blessed be He, that shines in them, and thereby they can join together.

וזהו ענין עושה שלום במרומיו והיינו שלא תהיה כל מדה בתגבורת עד שלא תוכל להתחבר עם מדה שכנגדה כמו שהיה בעולם התהו כ"א שתתכלל ג"כ עם הפכה מחמת הביטול כו'.

This is the meaning of "He makes peace in His heights": that no attribute should be so dominant that it cannot join with the attribute opposite it, as it was in the World of Tohu; but rather that it be included also with its opposite, because of the self-nullification, etc.

19 והנה עם היות כי מדות חו"ג דאצ"י מאיר בהן אור א"ס ב"ה כי איהו וגרמוהי חד אעפ"כ נק' כל מדה בשם בפ"ע היינו זה בחי' חסד

Now, although the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, shines in the attributes of Chesed and Gevurah of Atzilus, for "He and His vessels are one" (ihu vegarmohi chad), nevertheless each attribute is called by a name of its own: this one is the level of Chesed,

ולכן הוא שם אל כדכתיב חסד אל כל היום וזה הוא בחי' גבורה ונק' שם אלקים הרי מ"מ הם ב' בחי' הפכים

and therefore it is the Name Kel, as it is written, "The kindness of Kel is all day long"; and this one is the level of Gevurah and is called the Name Elokim. Thus they are, after all, two opposite levels.

והיינו משום דכאשר מאיר אור א"ס ב"ה בהמדות עליונות בבחי' גילוי רב אזי דוקא נעשה ההתכללות ויחוד המדות להיות לאחדים ממש.

That is because only when the Infinite Light, blessed be He, shines in the supernal attributes in great revelation does the inter-inclusion and unification of the attributes come about, so that they become truly one.

20 וזהו פי' הוי' אחד שהוא ענין להיות יחוד המדות ממש שלא יהיו ענפין מתפרדין והיינו ע"י המשכת אור א"ס ב"ה בהם דלאו מכל אינון מדות איהו כלל

This is the meaning of "Havayah is One": that the attributes be truly united, so that they are not "separated branches"; and this comes about through the drawing down into them of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, for "He is not any of these attributes at all."

כי החי"ת מורה על ז' רקיעים והארץ שהוא בחי' מעלה ומטה והדי' הוא ד' רוחות העולם מזרח מערב צפון ודרום

For the ches [of echad] signifies the seven firmaments and the earth, which is the dimension of above and below, and the dalet is the four directions of the world, east, west, north and south;

והיינו בחי' ששה קצוות ששרשן מששה מדות עליונות וע"י גילוי אור א"ס ב"ה בהן שזהו ענין אלף אלופו של עולם מתייחדים באחד ממש

that is, the six extremities, whose root is in the six supernal attributes. And through the revelation of the Infinite Light, blessed be He, in them, which is the matter of the alef, the Master (Aluf) of the world, they are united as truly one.

אמנם כאשר אין מאיר בהן א"ס ב"ה בגילוי רב רק כפי בחי' האור השייך להמדה ההיא בפרט אזי הן המדות חסד בחי' בפ"ע וגבורה בפ"ע.

However, when the Infinite One, blessed be He, does not shine in them in great revelation, but only according to the level of light that belongs to that particular attribute, then the attributes are Chesed, a level by itself, and Gevurah, by itself.

רק כאשר נצרך שיהיה התכללות אז מאיר בהן אור א"ס בגילוי רב יותר מכפי מדתם וע"י תוכלל המדה בהפכה להיות לאחדים ממש

Only when inter-inclusion is needed does the Infinite Light shine in them in great revelation, beyond their own measure, and through this the attribute is included in its opposite, so that they become truly one.

נמצא אור א"ס ב"ה אין מאיר בהם בתמידות (ר"ל בגילוי רב) רק לפרקים בעת רצון כאשר נצרך שיתכללו זה בזה ביחוד גמור.

It follows that the Infinite Light, blessed be He, does not shine in them constantly (that is, in great revelation), but only at times, at a time of favor, when they need to be included in each other in complete unity.

והנה יחוד והתכללות זו בין המדות חו"ג הוא ע"י התפארת שמדתו הוא שהוא ממוצע בין חו"ג

Now, this unity and inter-inclusion between the attributes of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) is through Tiferes (beauty), whose attribute is that it mediates between Chesed and Gevurah,

והוא בחי' התכללות ובו הוא שנמשך ומאיר ההארה מא"ס ב"ה בגילוי רב וכמשנ"ת למעלה דת"ת נק' קדוש ע"ש שנמשך בו מבחי' כתר שהוא למעלה מסדר ההשתלשלות

and it is the level of inter-inclusion; and it is into it that the radiance from the Infinite One, blessed be He, is drawn and shines in great revelation. As was explained above, Tiferes is called "holy" because there is drawn into it from the level of Keser (the Crown), which is above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus)

(וע' באג"ה בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום ובזח"ב תרומה קע"ה ב' ע"פ והבריה התיכון) וע"י גילוי זה נעשה התכללות ההפכיים דהיינו שהוא המחבר חו"ג וממשיך בהם גילוי זה.

(see Iggeres HaKodesh, in the section beginning "And the work of tzedakah shall be peace," and the Zohar, Part II, Terumah, 175b, on the verse "and the middle bar"). And through this revelation the inter-inclusion of the opposites comes about: that is, it is what joins Chesed and Gevurah and draws this revelation into them.

ונמצא א"כ מאחר שכל בחי' ומהות מדת התפארת הוא ענין התכללות המדות ביחוד גמור ממש מוכרח שיהיה בו הארת אור א"ס בתמידות מאחר שזהו מדת ת"ת

It follows, then, that since the entire nature and essence of the attribute of Tiferes is the inter-inclusion of the attributes in complete, true unity, there must necessarily be in it the radiance of the Infinite Light constantly, since this is the attribute of Tiferes,

דהיינו ההתכללות (וע"י בהרמ"ז פ' יתרו בדף ע"ח והנה בכל תפארת יש כללות חו"ג כאחד כו').

namely, inter-inclusion (and see the Ramaz, Parshas Yisro, on folio 78: "Now, in every Tiferes Chesed and Gevurah are encompassed together as one," etc.).

וההתכללות אין יכול להיות בלתי הארת אור א"ס ולכן נק' תפארת בשם עליון וגבוה מכל המדות דהיינו שם הוי' מאחר שמוכרח שיהיה בו גילוי אור א"ס בתמידות (ועמ"ש בד"ה החלצו)

And inter-inclusion cannot exist without the radiance of the Infinite Light. Therefore Tiferes is called by a Name loftier and higher than all the attributes, namely the Name Havayah, since there must necessarily be in it a revelation of the Infinite Light constantly (and see what is written in the discourse beginning "Arm yourselves").

משא"כ בחו"ג שאין בהם הארת אור א"ס עד"ז שבת"ת רק בעת שנמשך היחוד שזהו ענין אמליכתיה למעלה ולמטה ולד' רוחות שאזי נעשה התכללות המדות שיתכללו זב"ז ביחוד גמור ולא בתמידות כנ"ל:

Whereas in Chesed and Gevurah there is no radiance of the Infinite Light in the way there is in Tiferes, except at the time when the unity is drawn down, which is the matter of "You have made Him King above and below and to the four directions": for then the inter-inclusion of the attributes comes about, so that they are included in each other in complete unity; but not constantly, as mentioned above.

21 והנה עפ"ז יובן ענין ק"נ דאצילות שנק' בשם קליפה הגם שהוא בבחי' אצילות ומאחר שהוא בבחי' אצילות הרי עכצ"ל שהיא מקבלת הארת אלקות ואעפ"כ נק' בשם ק"נ.

Now, according to this, the matter of kelipas nogah (the glowing husk) of the World of Atzilus (Emanation) will be understood: it is called by the name kelipah although it is on the level of Atzilus; and since it is on the level of Atzilus, you are compelled to say that it receives a radiance of G-dliness, and nevertheless it is called kelipas nogah.

והענין כי בחי' התכללות שיש בע"ס דאצילות שמאיר הארת אור א"ס ועי"ז הם מתכללים זע"ז כנ"ל זו הבחינה אינה כלל בנוגה דאצילות.

The explanation is this: the inter-inclusion that exists in the Ten Sefiros of Atzilus, in which the radiance of the Infinite Light (Or Ein Sof) shines so that they are included in one another, as mentioned above, is a level that is not present at all in the nogah of Atzilus.

אלא שהמדות שבק"נ דאצ"י הם ענפין מתפרדין שהחסד אינו מתכלל עם הגבורה ואינן מתייחדין כלל זה עם זה.

Rather, the attributes in kelipas nogah of Atzilus are "separated branches": the Chesed is not included with the Gevurah, and they do not unite with each other at all.

22 וכנודע שהפסולת משבה"כ דעולם התהו נפל בק"נ וראשיתם ק"נ דאצילות והרי בעולם התהו לא היה בחי' התכללות וכ"ש אחר שבה"כ כו'.

As is known, the waste from the shattering of the vessels (sheviras hakeilim) of the World of Tohu fell into kelipas nogah, and the first of them is kelipas nogah of Atzilus; and in the World of Tohu there was no inter-inclusion, and all the more so after the shattering of the vessels, etc.

ולכן אין אור א"ס נמשך ומתלבש בהן כלל ע"ד התלבשותו באצ"י דקדושה מחמת שאינן כלי לגילוי אור א"ס שאינו שורה אלא במקום הביטול ובמקום ההתכללות כו'

Therefore the Infinite Light (Or Ein Sof) is not drawn into them and enclothed in them at all in the way it is enclothed in the Atzilus of holiness, since they are not a vessel for the revelation of the Infinite Light, which rests only in a place of self-nullification (bittul) and a place of inter-inclusion, etc.;

רק שהוא מאיר עליהם בבחי' מקיף לבד וכמ"ש במ"א ע"פ ראה ריח בני כו' וע"כ נקראו קליפות שהקליפה היא שאין לה טעם ולחלוחית כו'

it only shines upon them as an encompassing light (makif), as is explained elsewhere on the verse "See, the fragrance of my son," etc. Therefore they are called kelipos, for a kelipah (husk) is something that has no taste and no moisture, etc.,

כמו בהפרי (וי"ל כי שם מ"ה נק' שקיו דאילנא בחי' לחלוחית והמשכת אור א"ס שע"י נעשה התכללות אמיתי להיות לאחדים עד"מ טבע המים לדבק שחלקי הקמח נעשים גוש אחד ע"י המים.

as with the fruit. (It may be said that the Name Mah is called "the watering of the tree," the level of moisture and the drawing down of the Infinite Light, through which true inter-inclusion comes about, so that they become one; by way of analogy, it is the nature of water to bind, for the particles of flour become one mass through the water.

וגילוי זה היינו ע"י שמתחלה הם בבחי' תיקון ע"ד רך כקנה כו' שע"י אח"כ קוב"ה שרי באתר שלים והוא גילוי שם מ"ה מלגיו דאיהואורח אצילות ואיהו שקיו דאילנא כו'

And this revelation comes about because they are first in a state of rectification (tikkun), in the manner of "soft as a reed," etc., so that afterwards "the Holy One, blessed be He, dwells in a complete place"; and this is the revelation of the Name Mah within, "which is the path of Atzilus and is the watering of the tree," etc.

משא"כ בק"נ דאצ"י שהוא מבחי' עולם התוהו מבחי' שבה"כ שאין בהם ההתכללות כלל וגם הביטול הוא בבחי' יש כנודע מענין ראו מ"ה שעושה יש ודבר מהביטול שלו כו'.

Whereas kelipas nogah of Atzilus derives from the World of Tohu, from the shattering of the vessels, in which there is no inter-inclusion at all; and even its self-nullification is in the mode of yesh (self-existence), as is known from the matter of "See: mah ('what')!", which makes a yesh and a 'something' out of its own self-nullification, etc.

ע"כ אין נמשך בהם כלל בחי' שם מ"ה מלגיו ולכן נקי קליפות שאין בהם לחלוחית מבחי' שקיו דאילנא
(כ"ו)

Therefore the level of the Name Mah within is not drawn into them at all, and so they are called kelipos, for they have no moisture from the level of "the watering of the tree," etc.)

ומק"נ דאצי' נמשך אח"כ בבי"ע בחי' יש ממש וצבא השמים כ"ו. ובזה יובן ג"כ מה דאיתא שק"נ חצי' טוב וחצי' רע.

From kelipas nogah of Atzilus there is afterwards drawn into Beriah, Yetzirah and Asiyah the level of actual yesh, and "the host of heaven," etc. With this, what is stated, that kelipas nogah is half good and half evil, will also be understood.

והענין כנודע שהתהוות הרע הוא מחמת שבה"כ שהי' בעולם התהו והשבירה הי' מחמת שהיו ענפין מתפרדין ומזה נתהווה אח"כ בהשתלשלות בחי' הרע.

The explanation, as is known: evil came into being because of the shattering of the vessels in the World of Tohu, and the shattering came about because they were "separated branches"; and from this the level of evil afterwards came into being in the chain of descent (hishtalshelus).

והנה משבה"כ דעולם התהו נפלו בנוגה דאצילות ולכן אף שמקבלת מאצילות וע"כ חציה דכלפי פנים הוא טוב

Now, from the shattering of the vessels of the World of Tohu [fragments] fell into the nogah of Atzilus. Therefore, although it receives from Atzilus, and therefore its half that faces inward is good,

אך מחמת שגם בחציה זו אין בה בחי' ההתכללות כלל וממילא אין מאיר בה גילוי אור א"ס בבחינת פנימי כנ"ל

yet because even in this half there is no inter-inclusion at all, and consequently the revelation of the Infinite Light does not shine in it in an inward manner, as mentioned above,

לכן יכול להיות שחציה כלפי חוץ רע (וכמו שמעולם התהו נתהו הקליפות כ"ו. ובזה יובן מארז"ל רבבות ס"פ נשא ס"פ י"ד ע"פ ולא קם נביא עוד בישראל כמשה.

therefore it can be that its outward-facing half is evil (just as the kelipos came into being from the World of Tohu, etc. With this will be understood the saying of our Sages, of blessed memory, in the Midrash Rabbah at the end of Parshas Naso, end of section 14, on the verse "And there has not arisen another prophet in Israel like Moshe":

בישראל לא קם אבל באו"ה קם כו' זה בלעם בן בעור כו' והנה נבואת משה היה מאצילות. וא"כ איך באו"ה קם נביא כמשה. אלא הענין שנבואת בלעם היה מק"נ דאצילות (כו'):

"In Israel none arose, but among the nations of the world one did arise," etc., "this is Bilaam son of Beor," etc. Now, Moshe's prophecy was from Atzilus; if so, how did a prophet like Moshe arise among the nations of the world? Rather, the explanation is that Bilaam's prophecy was from kelipas nogah of Atzilus, etc.)

23 ד ועפ"י יובן ג"כ מש"ל בשם הזהר וע"ה שבהסתלקות אור אבא מז"א הוא סיבת התהוות הנגע,

4. According to this, what was said above in the name of the Zohar and Etz Chaim will also be understood: that the withdrawal of the light of Abba from Z'eir Anpin (the emotive attributes) is the cause of the coming into being of the affliction.

והענין כי התלבשות אור א"ס הוא בחכמה דוקא כמ"ש בסש"ב פרק ל"ה בהג"ה ולכן כדי שיהי התכללות גמור בז"א הוא ע"י גילוי אור אבא

The explanation is this: the Infinite Light (Or Ein Sof) is en clothed specifically in Chochmah (wisdom), as is written in Sefer Shel Beinonim (Tanya), chapter 35, in the gloss; therefore, for there to be complete inter-inclusion in Z'eir Anpin, this comes about through the revelation of the light of Abba.

(והגם שהוא ע"י תפארת היינו כמ"ש בפע"ח גבי קדוש דיוצר דפ"י שת"ת הנק' וי"ו עולה ומקבל הארה מחכמה עילאה הנק' קדש ועי"ז נק' קדוש. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי כפ' אמור.

(And although it comes about through Tiferes, this is as is written in Pri Etz Chaim concerning the kadosh of the Yotzer blessing: the meaning is that Tiferes, which is called vav, ascends and receives a radiance from Supernal Chochmah, which is called kodesh, and through this it is called kadosh. See what is written on this in the explanation of the verse "And I shall be sanctified among the children of Israel," in Parshas Emor.

והגם דלעיל אמרנו דקדוש נק' הת"ת ע"ש שמקבל מבחי כתר היינו כי אור הכתר מאיר באצ"י ע"י חכמה עילאה כמ"ש בע"ח דאור א"ס מתלבש באצ"י בחכמה לבדו כו')

And although we said above that Tiferes is called "holy" because it receives from the level of Keser, that is because the light of Keser shines in Atzilus through Supernal Chochmah, as is written in Etz Chaim that the Infinite Light is en clothed in Atzilus in Chochmah alone, etc.)

ולכן כאשר מאיר אור אבא שבו מלובש אור א"ס ב"ה ועי"ז נעשה ההתכללות ויחוד ע"ס דאצי"אזי עי"ז לא תוכל קליפת נוגה דאצי"א להיות לה יניקה מבחי" עור אדם העליון

Therefore, when the light of Abba shines, in which the Infinite Light, blessed be He, is en clothed, and through this the inter-inclusion and unity of the Ten Sefiros of Atzilus come about, then kelipas nogah of Atzilus cannot draw nurture from the level of the skin of the Supernal Man,

דהיינו בחי" ז"א לפי שבה אין מאיר שום הארת אור א"ס שיתכללו יחד כי שרש נוגה הוא משבה"כ מעולם התהו שאין בה התכללות.

that is, the level of Z'eir Anpin; since in it [nogah] no radiance of the Infinite Light shines so that [its attributes] would be included together, for the root of nogah is from the shattering of the vessels of the World of Tohu, in which there is no inter-inclusion.

אמנם בהסתלקות אור אבא מז"א ואזי לא יש בחי" התכללות במדות דאצילות וכנ"ל שעיקר ההתכללות הוא ע"י הארת אור א"ס שמאיר ע"י החכמה.

However, when the light of Abba withdraws from Z'eir Anpin, then there is no inter-inclusion in the attributes of Atzilus, as mentioned above, for inter-inclusion comes chiefly through the radiance of the Infinite Light that shines through Chochmah.

24 ואזי מחמת שאין בה התכללות זו אזי יוכל להיות יניקה לק"נ דאצי"א מעור המל' או מז"א. וזהו ענין הנגע שהוא מה שיונקים ק"נ דאצילות יניקה מעור זו"נ דאצילות.

And then, because this inter-inclusion is not there, kelipas nogah (the glowing husk) of Atzilus can draw nurture from the skin of Malchus or of Z'eir Anpin. This is the matter of the affliction: that kelipas nogah of Atzilus draws nurture from the skin of Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus.

ולכן התיקון לזה הוא והובא אל הכהן שהוא המשכת אור אבא שהוא דוחה החיצונים והיינו שלא יהיה יניקת הקליפות רק משערות דנוק' ולא מהעור עצמו.

Therefore the remedy for this is "and he shall be brought to the kohen," which is the drawing down of the light of Abba, which repels the external forces, so that the kelipos draw nurture only from the hairs of Nukva and not from the skin itself.

25 והנה הנגע הוא בהרת לבנה ועד"מ למטה באדם הוא ענין הסתלקות הדם מאותו מקום כי הדם הוא הנפש.

Now, the affliction is a white baheres. By way of analogy, below, in a person, it is the withdrawal of the blood from that place, for "the blood is the soul."

ועמ"ש בביאור בשעה שהקדימו נעשה ובד"ה לסוסתי וכך למעלה בחי' החכמה תחיה והוא בחי' אדם א' דם ובהסתלקות אור אבא הוא ענין הסתלקות בחי' והחכמה תחי' מאותו בחי' עור.

See what is written in the explanation of "When they put 'we will do' first," and in the discourse beginning "To My mare." So too above: the level of Chochmah is "and Chochmah gives life," and this is the level of Adam, alef [and] dam ("blood"); and the withdrawal of the light of Abba is the withdrawal of the level of "and Chochmah gives life" from that level of skin.

וזהו ענין הבהרת ועמ"ש מזה ג"כ סד"ה ביום השמע"צ שהבהרת הוא ענין שמעכב ההשפעה והמשכת החיות וע' במא"א אות ב' ס"ח.

And this is the matter of the baheres. See what is written on this also at the end of the discourse beginning "On the eighth day, Atzeres": that the baheres is what holds back the flow of influence and the drawing down of life-force. And see Me'orei Or, the letter beis, section 8.

ואח"כ כשיש שער לבן יונקי ק"נ מהעור ע"י השער לבן כו' ולכן צריך הסגר (ופי' וענין עור יובן ע"ד שנת' למעלה בענין פי' קשר של תפילין למעלה שהוא מבחי' עור כו'.

Afterwards, when there is white hair, kelipas nogah draws nurture from the skin through the white hair, etc., and therefore quarantine is needed. (The meaning and matter of "skin" will be understood in the way explained above on the meaning of the knot of the tefillin above, which is from the level of skin, etc.

ועד"ז יובן גם כאן פי' וענין יניקת ק"נ דאצילות מעור דז"א. ועיין בע"ח בדרוש הנגעים שם ולכן תמורת ג' אורות אשר יוצאין ומתקנין את לאה ורחל כו'

In the same way, here too will be understood the meaning and matter of kelipas nogah of Atzilus drawing nurture from the skin of Z'eir Anpin. And see Etz Chaim, in the discourse on the afflictions, there: "And therefore, in place of three lights that go out and rectify Leah and Rachel," etc.,

ואל תתמה בזה כי הנגע אינו טומאה בעצמה רק בחי' דינא קשיא כו' ע"ש והיינו שמהנגע נמשך אח"כ יניקה לק"נ דאצילות כו' וזהו הטומאה כשמטמאים הנגע ועיין בהרמ"ז ס"פ תזריע).

"and do not wonder at this, for the affliction is not impurity in itself, but only a level of harsh judgment," etc.; see there. That is: from the affliction nurture is afterwards drawn for kelipas nogah of Atzilus, etc., and this is the impurity when the affliction is pronounced impure. And see the Ramaz at the end of Parshas Tazria.)

ובזה יובן ענין אם שער לבן קודם לבהרת טהור כי כך הוא הדבר שיש יניקה לק"נ דאצי' משערות דנוק'

With this, the matter of "if the white hair preceded the baheres, it is pure" will be understood. For this is how things are: kelipas nogah of Atzilus does draw nurture from the hairs of Nukva,

כי מאחר שהקב"ה ברא אותן ממילא מוכרח להיות להם יניקה והיינו מבחי' השפעה אחרונה דאצי'.

for since the Holy One, blessed be He, created them, they must necessarily have nurture, namely from the last flow of influence of Atzilus,

דהיינו בחי' שערות שהן גדילי' מהעור והשערות הוא בחי' היותר אחרונה ולמטה מטה מהעור שהרי מהעור יצא דם ע"י נקב

that is, the level of hairs, which grow from the skin. The hairs are the very last level, lower even than the skin; for from the skin blood comes out through a puncture

(וא"כ מלובש בו עצמיות האור והחיות מבחי' ח"ע המלובש בדם ועיין בלק"ת פ' וירא גבי ענין הדפק כו') משא"כ השערות

(and if so, the very essence of the light and life-force from the level of Supernal Chochmah, which is encloded in the blood, is encloded in it; and see the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Vayera, on the matter of the pulse, etc.), which is not so with the hairs.

ולכן מהשערות ניתן להם יניקה וכיון ששער לבן קדמה לבהרת אין להם יניקה בהעור רק מהשערות ולכן הוא טהור.

Therefore they are given nurture from the hairs; and since the white hair came before the baheres, they have no nurture in the skin, only from the hairs, and therefore it is pure.

אבל אם בהרת קדמה לשער לבן היינו שיש יניקה לנוגה דאצי מעור הנוק' כי תרגום צרעת סגירו. סגירו דנהורא שהן מוחין דאבא שלא נתגלו בזו"נ.

But if the baheres came before the white hair, this means that nogah of Atzilus has nurture from the skin of Nukva; for the Targum of tzara'as is segiru: "the closing of the light," which is the mochin of Abba that have not been revealed in Z'eir Anpin and Nukva.

26 וזהו ענין הבהרת שהיא המעכבת סיבוב והילוך והתפשטות הנפש והחיות במקום זה. וברוחניות למעלה זהו ענין עיכוב ומניעת התגלות המוחין דאבא כו' וכן ענין כל הדי מראות נגעים.

This is the matter of the baheres: it holds back the circulation, flow and spreading of the soul and the life-force in that place. And spiritually, above, this is the holding back and prevention of the revelation of the intellect (mochin) of Abba, etc.; and so with all four appearances of afflictions.

ולכן כשהבהרת קדמה לשער לבן אזי יונק ק"נ דאצי מעצמיות עור הנוק' ע"י השער לבן כו' שהיניקה נקי ע"ש שער לבן

Therefore, when the baheres preceded the white hair, kelipas nogah (the glowing husk) of Atzilus draws nurture from the very essence of the skin of Nukva through the white hair, etc., the nurture being named after the white hair

(כי זה לעומת"ז עשה וכנודע מענין לבן ויעקב שיש לובן העליון בקדושה בגדי לבן ושער רישי' כעמר נקא. ולעומת זה ג"כ לבן דקליפה כו' וכמ"ש בפרדס ש"ג פ"ז וכמ"ש ג"כ במ"א ע"פ עד הגל כו')

(for "He made one opposite the other," as is known from the matter of Lavan and Yaakov: there is the supernal whiteness in holiness, the white garments and "the hair of His head like clean wool," and opposite it there is also the "white" (lavan) of kelipah, etc.; as is written in the Pardes, Shaar 3, chapter 7, and as is also explained elsewhere on the verse "The mound is witness," etc.).

והנה מק"נ דאצי נמשך אח"כ גם בעשיי' ששם הם עומקי' הקליפות. ולכן אם בהרת קודמת לשער לבן הוא טמא וצריך תיקון ע"י הסגר כו'.

Now, from kelipas nogah of Atzilus [nurture] is afterwards drawn also into Asiyah, where the depths of the kelipos are. Therefore, if the baheres preceded the white hair, it is impure and requires rectification through quarantine, etc.

ספק קוב"ה אמר טהור. וכולהו מתיבתא דרקיע אמרי טמא. כי ע"פ ההשגה של המתיבתא הרי כך הוא דין תורה דכל ספיקא דאורייתא לחומרא.

[In a case of] doubt, "the Holy One, blessed be He, said, 'Pure,' and the whole Academy of the Firmament said, 'Impure.'" For according to the comprehension of the Academy, this is the law of the Torah: every doubt in a Torah law is [resolved] stringently.

אבל הקב"ה אמר טהור היינו שכאן אין מטמא אא"כ ודאי הבהרת קדמה אבל אם הוא ספק שאין נודע לנו אם הבהרת קדמה טהור הוא.

But the Holy One, blessed be He, said, "Pure": that is, here it does not make impure unless the baheres certainly came first; but if it is a doubt, and it is not known to us whether the baheres came first, it is pure.

אף שיוכל להיות שהבהרת קדמה מ"מ כאן הוא גז"כ שכל שהוא ספק אצלנו ולא נודע לנו שהבהרת קדמה אינו טמא.

Even though it may be that the baheres came first, nevertheless here it is a decree of Scripture that whatever is a doubt to us, where it is not known to us that the baheres came first, is not impure.

והיינו או משום שכל שלא נודע שהבהרת קדמה אין נמשך להם יניקה יותר מהראוי או שלא יהיה מיניקה זו התעוררות דינים

This is either because, as long as it is not known that the baheres came first, no more nurture than is proper is drawn to them, or because no arousal of judgments will come from this nurture.

(ויש למצוא קצת טעם לזה בהא דבידיעה תליא מילתא בספק זה שבטומאת צרעת, והוא ע"פ מ"ש הרמ"ז ס"פ תזריע וז"ל והבן ענין גדול שאין טומאת הצרעת ככל שאר טומאות שזו אין טומאתה נודעת ולא מטמאה עד שיבוא הכהן כנודע כו' עכ"ל.

(Some reason can be found for this, that in this doubt concerning the impurity of tzara'as the matter depends on knowledge, based on what the Ramaz writes at the end of Parshas Tazria. These are his words: "Understand a great matter: the impurity of tzara'as is not like all other impurities, for its impurity is not known, and it does not make impure, until the kohen comes, as is known," etc. End of quotation.

וע"ש הטעם ע"פ הע"ח. וא"כ הרי אפי' בצרעת שהיא ראויה להיות ודאי טמא עכ"ז גזה"כ הוא שאינה מטמא עד שיבוא הכהן ויודע טומאתה מהכהן כו',

See there the reason, according to Etz Chaim. If so, even with tzara'as that is fit to be certainly impure, it is nevertheless a decree of Scripture that it does not make impure until the kohen comes and its impurity becomes known from the kohen, etc.;

לכן שפיר י"ל הטעם דספק זה טהור משום דכל שהוא ספק ולא נודע שהבהרת קדמה טהור), וכה"ג הוא ענין ספק ממזר דארז"ל ממזר ודאי לא יבא אבל ספק ממזר כשר מדאורייתא לבוא בקהל:

therefore it may well be said that the reason this doubt is pure is that whatever is a doubt, where it is not known that the baheres came first, is pure.) And similar to this is the matter of a doubtful mamzer, as our Sages, of blessed memory, said: a certain mamzer may not enter [the congregation], but a doubtful mamzer is fit by Torah law to enter the congregation.

27 ה אך להבין הענין שהמתיבתא דרקיעא אע"פ שזכו לגילוי זה דקוב"ה אמר טהור. עכ"ז הטעם לא ידעו עד שאמרו מאן נוכח כו'.

5. But we must understand: although the Academy of the Firmament merited this revelation, that the Holy One, blessed be He, said "Pure," they nevertheless did not know the reason, so that they said, "Who will decide?" etc.

והענין כי הנה מבואר למעלה כי התנאים ואמוראים היו תורתם אומנתם הכל להמשיך מכתר עליון מלמעלה למטה מבחי' סוכ"ע לבחי' מלי' שהוא בחי' ממכ"ע.

The explanation is this. It was explained above that for the Tannaim and Amoraim, whose Torah was their occupation, it was all to draw down from the Supernal Keser (Crown), from above to below, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to the level of Malchus (sovereignty), which is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

והנה בחי' סוכ"ע א"א שיאיר בהכלי בהתגלות ממש בהשגה אפילו בג"ע עד תח"ה (וכמ"ש באגה"ק ד"ה נודע דבאתעדל"ת כו' ע"ש), רק הארתו מאיר בהעלם

Now, the level of sovev kol almin cannot shine in the vessel in actual revelation, in comprehension, even in Gan Eden, until the Resurrection of the Dead (as is written in Iggeres HaKodesh, in the section beginning "It is known that through an arousal from below," etc.; see there); only its radiance shines in concealment,

כי מחמת שהאור פנימי והאור מקיף הם דבקים יחד זה עם זה לכן הארה מן המקיף זורח בפנימי בהעלם וכמשי"ל

for since the inner light and the encompassing light are joined together with each other, a radiance from the encompassing [light] shines into the inner [light] in concealment, as was written above

(ועמ"ש בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות בענין שהמקיף מצחצח חצי הכלי כו'. ועי' בפע"ח בשער השבת פי"ב בענין סכך הסוכה שצ"ל לכתחלה בענין שיהיו כוכבים נראים מתוכו שהם ניצוצי החסדים המאירים ממקומם דרך הנקבים כו')

(see what is written in the explanation of the verse "Let them bring a royal garment," on how the encompassing [light] burnishes half of the vessel, etc. And see Pri Etz Chaim, Shaar HaShabbos, chapter 12, on the covering (sechach) of the sukkah, which ideally should be such that stars are visible through it: these are sparks of the chasadim (kindnesses) that shine from their place through the openings, etc.;

והסכך הוא בחי' מקיפים כנודע אלא שמ"מ הארת המקיף מאיר בהא"פ וזהו ענין הנקבים כו' ועמ"ש באגה"ק ע"פ וילבש צדקה כשריון) וידוע כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם.

and the sechach is the level of the encompassing lights, as is known, but the radiance of the encompassing [light] nevertheless shines into the inner light, and this is the matter of the openings, etc. And see what is written in Iggeres HaKodesh on the verse "And He donned tzedakah like armor.") Now, it is known that "today [is] to do them, and tomorrow to receive their reward."

ולכן בג"ע כשלמדו התורה שם ע"ד קיבול שכר הנה עם היות כי אע"פ שאור המתגלה בג"ע הוא מבחי' ממכ"ע.

Therefore in Gan Eden, when they learned the Torah there by way of receiving reward, then, although the light revealed in Gan Eden is from the level of memalei kol almin,

אעפ"כ מחמת שהא"מ שהוא סוכ"ע זורח בהא"פ לכן ראו אור הזורח מסוכ"ע והיינו קוב"ה אומר טהור.

nevertheless, because the encompassing light, which is sovev kol almin, shines into the inner light, they saw the light shining from sovev kol almin; and this is "the Holy One, blessed be He, says, 'Pure.'"

28 וכנ"ל שקדוש הוא בחי' כתר סוכ"ע אשר ע"פ הארת הכתר והחכמה שמאיר בגי"ע דין הוא שספק זה טהור אכן לא השיגו

As mentioned above, "holy" is the level of Keser (the Crown), sovev kol almin; and according to the radiance of Keser and Chochmah that shines in Gan Eden, the law is that this doubt is pure. However, they comprehended

רק גילוי הרצון שכך טהור אבל האור והפנימי והטעם של הרצון מדוע ספק זה הוא טהור לא השיגו.

only the revelation of the will, that it is pure; but the light, the inner dimension and the reason of the will, why this doubt is pure, they did not comprehend.

והיינו מחמת כי התגלות הנ"ל הוא מבחי' מקיף וסוכ"ע שאינו זורח בהא"פ רק בעולם ולא בהתגלות ממש

That is because this revelation is from the level of the encompassing [light] and sovev kol almin, which shines into the inner light only in concealment, and not in actual revelation

(ולכן השיגו הפסק דין שספק זה טהור אכן הטעם שהוא הפנימיות לא השיגו וכמו ע"ד גולגלת' דחפ"א על מוחא.

(and therefore they comprehended the ruling that this doubt is pure, but the reason, which is the inner dimension, they did not comprehend; as in the manner of "the skull (Gulgulta) that covers the brain."

שמו"ס שהוא פנימי' הכתר לא יכול לבא בגילוי כלל עד לע"ל שיתגלו טעמי תורה והגילוי שכתורה שלפנינו הוא מבחי' גלגלתא שהוא הרצון בחי' חיצוניות כו' אלא שזהו בהיום לעשותם

For the hidden brain (Mocha Stima'ah), which is the inner dimension of Keser, cannot come into revelation at all until the Time to Come, when the reasons of the Torah will be revealed; and the revelation in the Torah as we have it is from the level of the Gulgulta, which is the will, the level of the outer dimension (chitzoniyus), etc. But this is in "today, to do them."

אך כמ"כ בגי"ע הגם שהוא בחי' לקבל שכרם אבל להיות ששם הגילוי מבחי' ממכ"ע ומבחינת סוכ"ע אינו מאיר כ"א בבחי' העלם מה שהמקיף זורח הארה בא"פ.

So too in Gan Eden: although it is the level of "to receive their reward," since the revelation there is from the level of memalei kol almin, and from the level of sovev kol almin there shines only, in concealment, the radiance that the encompassing [light] shines into the inner light,

לכן ענין גילוי זה שאינו גילוי גמור היינו ע"ד הגילוי מבחי' גלגלתא דחפיא על מו"ס שידעו הפסק דין שכך טהור והטעם שמבחי' מו"ס לא השיגו כלל)

therefore this revelation, which is not a complete revelation, is like the revelation from the level of the Gulgalta that covers the Mocha Stima'ah: they knew the ruling that it is pure, but the reason, which is from the level of the Mocha Stima'ah, they did not comprehend at all.)

ואדרבה ע"פ ההשגה שבמתיבתא דרקי'עא שהוא מבחי' ממכ"ע כנ"ל שהרקי'ע הוא מבחי' בינה כו'. הנה ע"פ השגה זו אמרו כלהו טמא כדין ספיקא דאורייתא לחומרא.

On the contrary: according to the comprehension in the Academy of the Firmament, which is from the level of memalei kol almin, as mentioned above, for the firmament is from the level of Binah (understanding), etc., according to this comprehension they all said "impure," in accordance with the law that a doubt in a Torah law is [resolved] stringently.

אמרו מאן נוכח נוכח רבה בר נחמני דאמר רב"נ אני יחיד בנגעים כו' ולכן ידע הדין על מקורו.

They said, "Who will decide? Rabbah bar Nachmani will decide," for Rabbah bar Nachmani said, "I am unique in [the laws of] leprous afflictions," etc.; and therefore he knew the law at its source.

29 ומצא פסוק ודרש שגם בתורה כתוב שאין טמא אא"כ ודאי בהרת קדמה אבל ספיקו טהור.

And he found a verse and expounded it: that it is also written in the Torah that it is not impure unless the baheres certainly came first, but its doubt is pure.

משא"כ לפי השגת המתיבתא דרקי'עא לא מצאו זה בתורה שיהיה ספיקו טהור רק ששמעו ע"ד קיבול שכר בגי"ע שקוב"ה אמר טהור.

Whereas according to the comprehension of the Academy of the Firmament, they did not find this in the Torah, that its doubt should be pure; they only heard, by way of receiving reward in Gan Eden, that the Holy One, blessed be He, said, "Pure."

אבל לפי השגתם בתורה נראה להם שהוא טמא והיינו לפי שהשגתם בגי"ע הוא מבחי' ממכ"ע כו'.

But according to their comprehension of the Torah, it seemed to them that it is impure; that is because their comprehension in Gan Eden is from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), etc.

30 ועפ"י נראה להם שספק זה צ"ל טמא כנ"ל. ומה שלמעלה מבחי' השגה נקי עדן שע"י ארז"ל עין לא ראתה כו' והיא בחי' המקיף רק מ"מ מה שזורח המקיף בבחי' פנימי בהעלם זה ראו בג"ע

According to this, it seemed to them that this doubt must be impure, as mentioned above. And what is above the level of comprehension is called Eden, of which our Sages, of blessed memory, said, "No eye has seen," etc., and it is the level of the encompassing [light]; but nevertheless, what the encompassing [light] shines inwardly, in concealment, this they saw in Gan Eden;

לכן השיגו שקוב"ה אמר טהור אבל טעם ע"ז לא השיגו כי המקיף אין זורח בהא"פ והכלי רק בבחי' העלם.

therefore they grasped that the Holy One, blessed be He, said "Pure," but they did not grasp the reason for it, for the encompassing [light] shines into the inner light and the vessel only in concealment.

אכן רב"נ שהוא יחיד בנגעים פ"י שמדרגתו הוא מבחי' הארה זו עצמה ממש מה שהמקיף זורח בהא"פ וע"כ נקי יחיד

But Rabbah bar Nachmani, who was "unique in nega'im": that is, his rank was from the level of this very radiance itself, what the encompassing [light] shines into the inner light; and therefore he is called "unique,"

שהוא למעלה ממדרגת שאר כל החכמים שהם מבחי' הא"פ ומה שהמקיף זורח בהא"פ הוא בבחי' העלם מהם,

for he is above the rank of all the other sages, who are from the level of the inner light, and for whom what the encompassing [light] shines into the inner light is hidden;

אבל רב"נ הוא עצמו מבחי' הארה זו דהא"מ מה שזורח בהא"פ כו' וע"כ מצא טעמו ממש שע"פ הדין הכתוב ומפורש בתורה צ"ל ספק זה טהור הואיל ופתח בו הכתוב בטהרה תחלה כו'.

but Rabbah bar Nachmani is himself from the level of this radiance of the encompassing light, what shines into the inner light, etc. Therefore he found its actual reason: that according to the law written and stated explicitly in the Torah, this doubt must be pure, "since Scripture opened with purity first," etc.

(וענין בחי' זו שנשמתו הוא מהארת המקיף י"ל ע"ד מ"ש ע"פ אז ישיר משה בענין מן המים משיתיהו דגבי משה דהיינו מבחי' עלמא דאתכסיא שהוא בחי' סוכ"ע משם נמשך נשמת משה

(The matter of this level, that his soul is from the radiance of the encompassing [light], may be explained along the lines of what is written on the verse "Then Moshe sang," on "for I drew him out of the water," said of Moshe: that is, from the level of the concealed world, which is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), from there the soul of Moshe was drawn;

והיינו מה שהמקיף זורח בפנימי שהרי מן המים משיתיהו ליבשה כו'. ועמ"ש ג"כ ע"פ ואלה המשפטים שמשה שרשו מבחי' עגולים ומקיפים סוכ"ע כו'.

and this is what the encompassing [light] shines into the inner, for "out of the water I drew him" onto dry land, etc. And see also what is written on the verse "And these are the ordinances," that Moshe's root is from the level of the circles and encompassing lights, sovev kol almin, etc.

ועמ"ש בפ' יתרו סד"ה מראהם ומעשיהם בפ"י ענין משה שפיר קאמרת ומשם יובן שיכול להיות בחי' המשכת ניצוץ משה ממש ברבה בר נחמני וזהו שהי' ג"כ יחיד בבחי' זו דהיינו שהוא מבחי' הארת המקיף כו').

And see what is written in Parshas Yisro, at the end of the discourse beginning "Their appearance and their deeds," on the meaning of "Moshe, you have spoken well"; and from there it will be understood that there can be a drawing of an actual spark of Moshe in Rabbah bar Nachmani, and this is why he too was "unique" in this level, namely that he was from the level of the radiance of the encompassing [light], etc.)

(ועיי' מ"ש מענין עדן בביאור ענין קי"ס גבי והניף ידו על הנהר). והנה לתוספת ביאור בענין קוב"ה אומר טהור י"ל עפ"מ בזהר פ' בא דל"ו ע"ב בשעתא דקוב"ה אתחזי על גנתא כו' עד ולא מתפרש מעדן.

(And see what is written about Eden in the explanation of the splitting of the Sea of Reeds, on "and He shall wave His hand over the river.") Now, for further explanation of "the Holy One, blessed be He, says 'Pure,'" it may be said according to what is written in the Zohar, Parshas Bo, 36b: "When the Holy One, blessed be He, appears over the garden," etc., up to "and it does not separate from Eden."

נמצא שהתגלוי זה הוא מבחי' עדן שהוא בחי' חכמה וכתר משא"כ השגת המתיבתא דרקיעא בעצמם בגי'ע הוא נמשך מבחי' בינה דאצי' שהיא בחי' רקיע העליון כו'.

It follows that this revelation is from the level of Eden, which is the level of Chochmah (wisdom) and Keser (the Crown); whereas the comprehension of the Academy of the Firmament itself in Gan Eden is drawn from the level of Binah of Atzilus, which is the level of the upper firmament, etc.

אבל בחי' הגילוי דקב"ה אתי לאשתעשע עם צדיקיא בגי'ע זהו הגילוי מלמעלה מעלה מבחי' בינה.

But the level of the revelation of "the Holy One, blessed be He, comes to delight with the righteous in Gan Eden" is a revelation from far above the level of Binah.

31 ועמ"ש ע"פ באתי לגני כו' וע"פ הזהר בפ' בראשית דכ"ז ע"ב אעשה לו עזר בענין מעלת גילוי זה דקב"ה אתי כו'.

See what is written on the verse "I have come into My garden," etc., and on the Zohar in Parshas Bereishis, 27b, [on] "I will make him a helper," concerning the superiority of this revelation, that "the Holy One, blessed be He, comes," etc.

וזוהו ג"כ כענין המבואר במ"א ע"פ ויהי קול מעל לרקיע. דפי' קול ר"ל המשכה וגילוי מלמעלה מבחי' הרקיע והפרסא והוא מבחי' סכ"ע.

And this is also like the matter explained elsewhere on the verse "And there was a voice from above the firmament": "voice" means a drawing-down and revelation from above the level of the firmament and the partition (parsa), and it is from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

32 וכך ענין גילוי זה היא מלמעלה משרש השגת המתיבתא דרקיע ששרש השגתם מבחי' רקיע העליון דבינה.

So too, this revelation is from above the root of the comprehension of the Academy of the Firmament, whose comprehension is rooted in the level of the upper firmament of Binah (understanding).

אבל המשכה זו מבחי' עדן זהו מעל לרקיע כו' וכ"ז נמשך להם ע"י שבעסק תורתם בהיום לעשותם המשיכו ג"כ מבחי' כתר עליון מבחי' סוכ"ע ועי"ז זוכים ג"כ בג"ע לגילוי הארה זו להיות קב"ה אתי לאשתעשעא כו'.

But this drawing-down from the level of Eden is "above the firmament," etc. And all this is drawn to them because, in their Torah study during "today, to do them," they also drew down from the level of the Supernal Keser (Crown), the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); and through this they merit in Gan Eden as well the revelation of this radiance, that "the Holy One, blessed be He, comes to delight," etc.

(ועמ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים בענין ויניחהו בג"ע לעבדה כו') עוי"ל עפמ"ש במ"א בד"ה צאינה וראינה בפ"י שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' כו'.

(See what is written in the discourse beginning "For as the new heavens," on "and He placed him in Gan Eden to work it," etc.) One may further explain according to what is written elsewhere, in the discourse beginning "Go out and see," on the meaning of "Lift up your hands [in] holiness and bless Havayah," etc.

וזהו שנק' הקב"ה ע"ש באריכות וברכה זו הוא ע"י עסק התורה כמ"ש בזהר ויקרא ד"ג א' ולכן מברכתם יבורכו גם הם אשר לכן הקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקייא בג"ע כו'.

And this is why He is called "the Holy One, blessed be He"; see there at length. And this blessing comes through occupation with Torah, as is written in the Zohar, Vayikra, 13a; and therefore "from their blessing they too will be blessed," which is why the Holy One, blessed be He, comes to delight with the righteous in Gan Eden, etc.

וע' בהרמ"ז פ' כי תצא בד' רע"ח א' כי מתיבתא דקב"ה הוא בבריאה ששם ג"ע העליון ומתיבתא דרקיע הוא ביצירה. (ועיין בזהר בפ' בלק דר"ג ע"ב).

And see the Ramaz, Parshas Ki Seitzei, on folio 278a; he writes: the Academy of the Holy One, blessed be He, is in Beriah, where the Higher Gan Eden is, and the Academy of the Firmament is in Yetzirah. (And see the Zohar, Parshas Balak, 203b.)

והנה הרמב"ם ספ"ב מהט"ז פסק כהמתיבתא דספיקו טמא וכי הכ"מ משום דת"ק ורי' יהושע פליגי בזה ספ"ד דנגעים והלכה כת"ק ואע"ג דקוב"ה אמר טהור לא בשמים היא כו'.

Now, the Rambam, at the end of chapter 2 of the Laws of the Impurity of Tzara'as, ruled like the Academy, that its doubt is impure; and the Kesef Mishneh writes that this is because the Tanna Kamma and Rabbi Yehoshua disagree about this at the end of chapter 4 of Negaim, and the law follows the Tanna Kamma; and although the Holy One, blessed be He, said "Pure," "it is not in heaven," etc.

אמנם בהר"ש ספ"ד דנגעים משמע דהל' כר' יהושע משום דקוב"ה אמר טהור כו' הענין י"ל ע"פ מ"ש במ"א בענין שארז"ל על ר"מ שהיה אומר על טמא טהור ומראה לו פנים כו'

However, from Rabbeinu Shimshon, at the end of chapter 4 of Negaim, it is implied that the law follows Rabbi Yehoshua, because the Holy One, blessed be He, said "Pure," etc. The explanation may be given according to what is written elsewhere concerning what our Sages, of blessed memory, said about Rabbi Meir, that he would say of the impure, "pure," and show a face (panim) for it, etc.;

כי החכמה היא נמשכת מלמעלה דרך שערות שהם י"ג ת"ד זקן שקנה חכמה. שרש י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם והשערות הם צמצומים.

for wisdom is drawn from above through hairs, which are the thirteen tikkunim of the beard: zaken, "one who has acquired wisdom," the root of the thirteen principles by which the Torah is expounded; and the hairs are contractions (tzimtzumim).

אבל כשהחכמה היא בכתר שם היא בהרחבה גדולה בחי' א"ס וזהו ענין ומראה לו פנים שהי' מאיר וממשיך מבחי' הפנים דא"א שהוא פנוי משערות ולמעלה מבחי' הצמצומים (ועמ"ש מזה באריכות בביאור ע"פ אלה מסעי).

But when wisdom is in Keser, there it is in great expansiveness, the level of the Infinite (Ein Sof); and this is the meaning of "and show a face for it": he would shine and draw down from the level of the Face (panim) of Arich Anpin, which is free of hairs and above the level of the contractions (and see what is written about this at length in the explanation of the verse "These are the journeys").

ע"כ היה יכול לומר גם על הטמא טהור כו' וזה היה ענין ר"מ. אבל רוב החכמים שבדורו לא היו משיגים התורה רק

Therefore he was able to say even of the impure, "pure," etc., and this was the matter of Rabbi Meir. But most of the sages of his generation comprehended the Torah only

כמו שכבר נמשכה בחכמה דאצי"ה המקבלת ע"י שערות י"ג ת"ד וזהו נובלות חכמה שלמעלה תורה כו' וכמ"ש בביאור ע"פ תורה צוה לנו משה.

as it had already been drawn into Chochmah of Atzilus, which receives through the hairs of the thirteen tikkunim of the beard; and this is [the meaning of] "the unripe fruit of the supernal wisdom is Torah," etc., as is explained in the explanation of the verse "Moshe commanded us the Torah."

33 ולכן לא קבעו הלכה כמותו כי אחרי רבים להטות ועיין במדרש תלים ע"פ אמרות ה' כו'

Therefore they did not fix the law in accordance with him, for "follow the majority to decide"; and see the Midrash on Tehillim, on the verse "The words of G-d," etc.,

מזוקק שבעתים כו' וזהו ענין לא בשמים היא כי שמים הם מקיפים דחיה ויחידה. והתורה כבר נמשכה מהמקיפים לתוך א"פ במדות דאצילות.

"refined sevenfold," etc. And this is the meaning of "it is not in heaven": for "heaven" is the encompassing levels of chayah and yechidah, and the Torah has already been drawn down from the encompassing levels into the inner light, in the attributes of the World of Atzilus (Emanation).

ועפ"י יש לפרש דעת הרמב"ם דפסק כת"ק. כי רבה שהיה יחיד בנגעים ואהלות היינו מבחי' המקיף דחיה יחידה.

According to this, the view of the Rambam, who ruled like the Tanna Kamma, may be explained: Rabbah, who was "unique in nega'im and ohalos," was from the level of the encompassing [light] of chayah [and] yechidah;

ואעפ"כ אחרי רבים להטות ומ"מ באמת י"ל דהכא שאני דאין זה דומה להא דאחרי רבים להטות דהיינו דוקא בפלוגתא דחכמי המשנה זע"ז אבל הכא שאני דקוב"ה אומר טהור כו':

and nevertheless, "follow the majority to decide." Yet in truth it can be said that here it is different: this is not comparable to "follow the majority to decide," which applies only to a dispute of the sages of the Mishnah with one another; but here it is different, for the Holy One, blessed be He, says "Pure," etc.



LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/tazria/6/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok